

M**K****B****T
Á
J
É
K
O
Z
T
A
T
Ó**

**PROGRAMOK
RENDEZVÉNYEK
BESZÁMOLÓK
JELENTÉSEK
RÖVID CIKKEK KÖZLEMÉNYEK
HÍREK
HIRDETMÉNYEK**

2025. április - június

TÁRSULATI HÍREK, FELHÍVÁSOK

Beszámoló a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat 2025. évi rendes közgyűléséről

2025. május 22-én a Vízivárosi Közösségi Térben (Budapest, Margit körút 62.) került sor az MKBT 2025. évi rendes közgyűlésére. A közgyűlésen a meghatalmazott útján jelen lévőkkel együtt 25 fő képviselte a tagságot (kevesebb mint 10%). Ezúton is köszönet azoknak, akik eljöttek / meghatalmazást írtak! Az alábbiakban a legfontosabb döntéseket soroljuk fel.

TÁRSULATI ELISMERÉSEK

Az Érembizottság a tagság javaslatát saját ismereteivel kiegészítve, 2025-ben két érem odaítéléséről döntött.

A magyar karszt- és barlangkutató elöbbré vitelét szolgáló kimagasló társulati munkásságért adományozható **Herman Ottó-éremmel** a Tési-fennsík kutatásának és a fiatalok képzésének több évtizedes irányításáért **Szolga Ferencet** tüntette ki.

A karszt- és barlangkutató területén végzett kiemelkedő tudományos munkásságért adományozható **Kadić Ottokár-érmet** a barlangok négy és fél évtizedes földtudományi kutatása során elért, részletesen publikált eredményeiért **Dr. Gaál Lajos** részére ítélte oda.

Az Érembizottság javaslata alapján a Közgyűlés tiszteleti taggá választással **Börcsök Péter** tagtársunk sok évtizedes munkáját és elhivatottságát ismerte el.

A díjazottaknak szívből gratulálunk! Az elismeréseket a Közgyűlés csak megszavazta, az oklevelek és érmek ünnepélyes átadására a 2025.11.15-17. között Esztergomban megrendezendő 30. Barlangkutatók 'Szablyár Péter' Szakmai Találkozásán kerül sor.

BESZÁMOLÓK

A Közgyűlésen elhangzott a Társulat 2024. évi pénzügyi és közhasznúsági beszámolója. Ezeket terjedelmi okból részletesen nem ismertetjük itt, csak néhány pontot emelünk ki az elhangzottak közül.

MKBT pénzügyi beszámoló: A Társulat 2024. évi mérlege: 20 271 000 Ft bevétel és 18 460 000 Ft kiadás eredményeképpen 1 811 000 Ft-os eredmény. Ez hosszú évek óta az első jelentős pozitív mérleget mutató eredmény (három mínuszos és egy enyhén pluszos év után). A 2024-es eredmény egyrészt annak köszönhető, hogy javult a működési bevételek és-kiadások

mérlege, amely mögött a szokottnál több adomány (tagi felajánlások, adománygyűjtő doboz, adománybüfé) és SZJA 1% felajánlás (590 843 Ft) áll. A megbízásos munkák és a rendezvények pozitív mérlege is jelentős mértékben hozzájárult a jó eredményhez. Az Oktatási Szakosztály és a Verocs Szakosztály gazdálkodása, így mérlege is kiegyensúlyozott volt. A Társulat a közhasznúsági kritériumokat 2024-ben is teljesítette.

Sajnálatos, hogy – noha javult a mérleg - működési bevételeink (tagdíj, adomány, 1%) továbbra sem fedezik állandó kiadásainkat (bér- és irodaköltség, könyvelés, bank, telefon/internet, posta, honlap, nemzetközi tagdíjak stb.), arra más forrásokat kell bevonnunk.

A beszámoló kiemelte azt is, hogy a Társulat feladatait egy fő rész munkaidős alkalmazottal és önkéntes munkával nem tudja megfelelően ellátni, ezért a 2025-ben a pénzügyi feladatok ellátására szeretnénk egy szakirányú gyakorlati rendelkező (lehetőleg nyugdíjas) segítőt felvenni rész munkaidőben. Aki tud alkalmas jelöltre, ne habozzon tudatni velünk.

MKBT szakmai beszámoló: Az elmúlt év eredményei közül az alábbiakra vagyunk különösen büszkék:

- Oktatási Szakosztályunk T2 tanfolyamán 11 fő vett részt, közülük 3-an levizsgáztak; a központi vizsgán 45 fő alapfokú, 18 fő T1 vizsgát tett; az új módszerű (kis létszám, mentorok) túravezetői tanfolyamon 6-an vizsgáztak sikeresen. A kiegyensúlyozott gazdálkodásnak hála felszerelésbeszerzésre is volt lehetőség.
- Verocs Szakosztályunk tanítási időszakban heti rendszerességgel, alkalmanként 8-10 sérült gyerek részére visz túrákat, ezen kívül hétvégi és egynapos kirándulásokat szervezett. Előadásokat tartanak az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Karán. A sérültek túráztatása OSZ tananyag lett.
- Rományi Blanka szervezői és szerkesztői lelkesedésének (és kitartásának) hála feltámadt az MKBT Tájékoztató, melyet a továbbiakban háromhavonta tervezünk megjelentetni. Kérjük, segítsétek Blanka munkáját (és az utókor barlangkutatóit!) azzal, hogy cikkeket, kutatási- és túrabeszámolókat, közérdekű információkat küldtek neki,
- Számos külső rendezvényen jelent meg a Társulat, környezeti nevelési standjával, így a DINPI Föld Napján, a Művészetek Völgye Zöld udvarában Kapolcson, a Földgömb Fesztiválon és a Földtudományos Forratagon.

- A 67. Barlangnapot Hollóstetőn, a Bükkben rendeztük 243 fő résztvevővel (közülük 112 MKBT tag). 17 barlangba 31 túrán 203 leszállás történt. A programot Adrenalin Tourist Rock Band koncert, a Szeleta Park Látogató Központ megtekintése, Marcel Loubens Kupa és Kessler Kupa színesítette.
- 29. Barlangkutatók „Szablyár Péter” Szakmai találkozásának ismét Tés adott otthont, itt a 111 fő résztvevő (85 MKBT tag) 30 előadást és 4 poszttert tekinthetett meg. Plusz programok: Caverna team 3D vetítés (külsősöknek is), speleo-disco.
- Fleck Nóra jóvoltából több szakmai tanulmányúton ismerkedhettek meg a résztvevők hazánk és a környező országok karszterületeivel, így jártunk kényelmes úton Csehországban, a Bükk-hegységben, kétnapos kiruccanáson a romániai Isztrákosi-barlangban – ez volt a 60. Jubileumi Tanulmányút!
- A jeles barlangkutatók életrajzi sorozatának 5. köteteként megjelent Székely Kinga: Raisz Keresztély földmérő – a Baradla kutatója 1768 – 1849 című könyve. A könyv elkészültét az Agrárminisztérium támogatta. Kapható (korlátozott számban) a Társulat irodájában.

Önkénteseink lelkesedése, elhivatottsága, rengeteg erre szánt energiája és szabadideje nélkül a Társulat (Titkárság, Elnökség, Felügyelőbizottság, Érembizottság), a szakosztályok (Verocs, Oktatási Szakosztály, TöRÉSz) nem működnének, a társadalmi szemléletformálás, pályázatok, rendezvények, kiadványok nem valósulnának meg. Köszönjük mindannyiuk munkáját! Ne felejtjük: a Társulat annyi, amennyit a tagjai összeadnak!

Karszt és Barlang Alapítvány beszámoló: Az Alapítvány 2024. évben is növelni tudta vagyonát. A források összege 13.583.000 Ft. Adományok értéke 368 e Ft. A 2023. évben kiírt pályázatok elszámolása megtörtént, a kuratórium elnöksége a jelentéseket egyhangúlag elfogadta. A pénzügy bevételek eredménye 701 000 Ft. A diszkontkincstárjegy lejáratát után, a korábbi Aranykosár Felelős Befektetési jegyet vásároltunk 11 999 996 Ft értékben. Az eredmény így 891 000 Ft.

2024-ben adminisztratív akadályok miatt (kuratóriumi tagok, aláíró személyében történt változás, hitelesítés) az Alapítvány pályázatot nem írt ki, de 2025-re tervezik.

A közgyűlés jegyzőkönyvét, a határozatokat és beszámolókat a barlang.hu Dokumentumtárában olvashatjátok (<https://barlang.hu/dokutar/mkbt/mkbt-kuldottkozgyulesek-kozgyulesek-elnoksegi-ulesek-jegyzokonyvei/2025-evi-kozgyules-anyagai>).

„Baradla 200” - 68. Barlangnap, Aggtelek, 2025. június 27-29. Köszönetnyilvánítás

"Célja ezen írásnak az, hogy iparkodásomnak szerentsés következéséről, mellynél fogva az eddig esmért Agteleki Barlang végső pontján, a' vizzel elborított tájékn túl, új, egész 1825-dik Esztendeig esméretlen, az előtt ember által nem látott üregekbe juthattam, hiteles tudósítást adjak. "

Vass Imre

A mi írásunknak pedig az a célja, hogy megköszönjük, hogy a 68. Barlangnapon több mint háromezren összegyűltünk barlangot járni, és ünnepelni, hogy az eddig barlangkutatók sem dolgoztak hiába, hiszen látogatjuk, tiszteljük ezeket a helyeket. Óriási öröm az, hogy mennyi új felfedezéshez gratulálhatunk napjainkban is ezen a karsztvidéken.

Idén az Aggteleki Nemzeti Park területén és Szlovákiában juthattunk el barlangokba, mindenekelőtt Gruber Péter, Dr Gaál Lajos és

Repaszky Mikulás jóvoltából. Nem kis izgalom volt bennünk a túrák szervezésénél, hogy a száj- és körömfájás járvány miatti határozat feloldják-e időben, így nagyon örültünk a híreknek, hogy június elején újra megnyílt az aggteleki átkelő, és a szlovák oldalra is tudunk túrákat szervezni.

Megszámlálhatatlan az a munkaóra, amit együtt beletettünk, és nem csak közvetlenül a szervezésbe. Ha sorra vennénk azokat az időket, amit:

- tanfolyamra járással töltöttetek, hogy ennyi túravezető tudjon nekünk segíteni,
- az OSZ képzéseket, amelyek ennyi jól képzett barlangjárót adtak nekünk,

AGGTELEK

- az Adrenalin Tourist Rock Band zenekari ötletelését, hogy milyen számokat játszanak nekünk és természetesen a rengeteg próbát,
- a barlangkutatásra fordított időt és energiát, hogy minden egyes vödör agyaggal, törmelékkel hosszabbak legyenek a járatok, amelyeket aztán szívesen meg is mutattatok az érdeklődőknek,
- a BMSZ gyakorlatokat, aminek köszönhetően ilyen rutinnal vigyáztok ránk, és látnátok el, ha bajunk esne akár felszínen akár barlangban,
- mindazt az időt, energiát, amit a Barlangnapot szervező Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat fenntartásába fektettek, önkéntesként, tagként, támogatóként,

akkor hihetetlen magas számokat kapnánk, és ez mind kellett ahhoz, hogy ez a három nap sikeresen és jól teljen együtt Aggteleken és környékén!

A 80 meghirdetett barlangtúrából 64 indult el, melyeken összesen 450 alkalommal szálltatok le a föld alá, 39 túravezető kíséretében. A túrákhoz összesen majdnem 1000 m kötelet és temérdek vasat szereltünk be a barlangokba.

Túravezetőink voltak : Ba Julianna, Bajnai Bálint, Buzás Károly, Csomós János, Dolgos Miklós, Egri László, Faragó Tamás, Fridrich Cajko, Gaál Lajos, Gyovai Tamás, Horváth Gábor, Jakab Gabriel, Jóföldi Zsolt, Kancler Anna, Kinyik Ferdinánd, Kocsis Ákos, Leél-Őssy Szabolcs, Nagy Gergely Domonkos, Németh Tamás, Novotnik Gergő, Nyerges Miklós, Polacsek Zsolt, Regős József, Repaszky Mikulás, Romhányi Balázs, Rózsa Sándor, Sándor Zsolt, Sebastian Cajko, Stieber József, Szabó Dénes, Szabó István, Szabó Zoltán, Szerencsi Judit, Tényi-Varga Gusztáv, Tisza Levente, Tóth Attila, Vlcek Gabriella, Zentay Péter, Zimmermann Lőrinc. Köszönjük nektek!

S kik még azok, akik nélkül a 68. Barlangnap nem vagy nem így jött volna létre?

Mindenekelőtt és -felett az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság intézményi és munkatársainak személyes támogatása, mely az ötletelés kezdeti lépéseitől a túrák szervezésén át a helyi infrastruktúra biztosításáig számtalan ponton nélkülözhetetlen volt. Gruber Péter a szervezés minden lépésénél mellettünk állt, és egy sereg kérdésre vagy problémára azonnal szállította a megoldást.

A szlovákiai barlangtúrák nem jöttek volna létre egyfelől Dr Gaál Lajos, másfelől a rozsnyói barlangkutató barátaink: a Speleo Rožňava csoport tagjainak odaadása és segítsége nélkül.

A Magyar Barlangi Mentőszolgálat a rendezvény teljes időtartama alatt ügyeletet biztosított. Volt lehetőségünk újraélesztést gyakorolni, valamint egy érdekes barlangi mentési gyakorlattal is készültek nekünk. A BMSz raktárát idén is kiürítettük – bocsi, Pucu -, enélkül nem tudtunk volna nektek ilyen jó kocsmasátrakat és főző infrastruktúrát biztosítani. Óriási köszönet Szabó Pistinek és csapatának, akik a BMSz felszerelést a helyszínre szállították, felállították, lebontották, visszavitték!

Az Oktatási Szakosztály - szokásához híven - rengeteg felszereléssel (is) támogatott minket.

A Baradla Kemping igen kedvezményes árakkal és minden infrastruktúrája rendelkezésre bocsátásával járult hozzá a sikeres szervezéshez.

A különleges, Vass Imre nyomdokain járó Marcel Loubens Kupa megszervezését nagyon köszönjük Bajkó Lacinak, Fegyinek és csapatuknak és persze Gruber Péternek! Köszönet azoknak a csapatoknak, akiket a nagyszerű barlangtúra-lehetőségek sem tudtak elcsábítani a versenyzéstől!

Ismét hálásak lehetünk Kocsis Bandinak, amiért a Speleo Sport (az ANPI-val és az MKBT-vel együtt), az idei évben is támogatta a Marcel Loubens Kupa nyerteseinek jutalmát.

Berczik Pali és Szabó Miki napokig dolgoztak a Béke-barlang átmenő túra lebonyolításához szükséges szivattyúzáson – végtelen hálásak vagyunk, hogy ezt az exkluzív élményt lehetővé tették!

Az ATRB koncert színpadát, hangtechnikáját és a technikusok, Laci és Tomi munkáját a Hungarian Stage Rental vezetőjének, Gál Dezsőnek köszönjük, aki ezt (a szervezést, szállítást, megvalósítást is kézben tartó) Krkos Márknak ajándékként, 40. születésnapjára ajánlotta fel, ő pedig nekünk! Isten éltesse, Márk!

Vacsoránkat ezúttal is az ANPI sokszor bizonyított, összeszokott csapata főzte. A szarvashús felajánlásért nagy köszönet a Nemzeti Park Igazgatóságnak, az 50 kg kenyérért pedig a Lezak Pékségnek! A többi alapanyagot a helyi boltos, Ágoston Pisti szerezte be nekünk, nagyker áron és helybe szállítva. Ugyanő szombat késő este kinyitotta nekünk a boltot, amikor a szódásballon hibájából buborékosvíz-hiány fenyegetett minket pont a koncert kezdetén.

Büfében a legifjabb felnőtt generáció tagjai: Füredi Málna, Fadgyas Laura és Nyerges Luca állták a sarat. A legmozgalmasabb időszakokban még nagyon sokan voltak segítségükre a pult mögött, a hordók cseréjével vagy cipekedéssel, ezt is köszönjük! A remek szlovák csapolt sör beszerzésében Repaszky Mikire számíthattunk, a sörcsapokat is ő adta nekünk kölcsön. A

hűtőket Szabó Mikitől, Nagymoháéktól és Fürediéktől kaptuk kölcsönbe, de Szilágyi Eszti nélkül nem jutottak volna el Aggtelekre, aztán vissza.

A büfében elfogyasztott italok csomagolásának visszaváltásával összegyűlt közel 20 ezer forinttal a Verocs Szakosztály munkáját támogatjuk.

Az idei év pólóin huncutul mosolygó Vass Imre figurát Csépe Zoltánnak és Szabó Zoltánnak köszönhetjük, a pólórendelést pedig Csondor Kata vállalta magára.

A regisztrációnál remek könyvek, köztük Székely Kinga Raisz Keresztély könyve és az ANPI különleges baradlás kötetei közül választhattatok.

A jövő nemzedék ringatására Kinyik Ferdinánd készített egy gyönyörű „MKBT vándor bölcsőt”, amelyet a koncert kezdetén adott át (a szüleivel, Atyessel és Tücsivel együtt távolról figyelő) első lakójának, Dénes Dorka Pannának. Reméljük sok lakója lesz még!

A résztvevőknek idén is köszönjük, hogy feltöltöttétek az fejlámpa akkumulátorokat, összepakoltatok, elutaztatok, sátrat vertetek, overált, sisakot, gumicsizmát húztatok, és a végén magatok után tiszta kempinget hagytatok!

Jó volt veletek, jövőre folyt. köv.!

A szervezők:

Barbara, Beáta és Gabi

Cholnoky Jenő Karszt- és Barlangkutató Pályázat 2025

Az Agrárminisztérium támogatásával, a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat ismét meghirdeti a Cholnoky pályázatot annak érdekében, hogy a kutatások szakszerű dokumentálásának ösztönzésével gyarapítsa a hazánk karszterületeiről és barlangjairól a Társulat adattárában, illetve a minisztérium által vezetett közhiteles barlang-, víznyelő- és forrásnyilvántartásban mindannyiunk számára hozzáférhető információk körét.

Az 1976. évi első kiírás óta a pályázat tartalmi és formai követelményei természetesen már többször is módosultak, 2021-ben a csoport kategória iránti érdeklődés lecsökkenésével az eddigi kategória-bontás megszűnt, ugyanakkor lehetővé vált a pályamunkák zömének kizárólag digitális formában, illetve elektronikus úton történő benyújtása is. Nyomtatásban megjelent anyaggal történő pályázás esetén (publikáció témakörben) azonban továbbra is két nyomtatott példányt kérünk. Az utóbbi kiírásokhoz

hasonlóan ezúttal ismét hosszabb időszak munkáival, azaz az elmúlt két év: **2023 és/vagy 2024** eredményeivel lehet pályázni.

A **pályázaton** a Társulat rendes és ifjúsági tagjai, valamint legalább három társulati tagból álló kutató kollektívák vehetnek részt a **hazai karszt- és barlangkutatással** kapcsolatos:

- ·2023-2024-ben végzett kutatási tevékenységről a nemzeti park igazgatóságok számára benyújtott jelentéssel;
- ·2023-2024-ben végzett felderítő, feltáró ill. állagvédelmi tevékenység részletes, térkép- és fotódokumentációt, illetve műszaki leírást is tartalmazó ismertetésével;
- ·2023-2024-ben végzett tudományos tevékenység (vizsgálat, mérés, megfigyelés, kísérlet) részletes, az alkalmazott módszerre ill. az eredmények szöveges és grafikus bemutatására és értékelésére is kiterjedő dokumentálásával;
- ·2023-2024-ben megjelent magyar / angol nyelvű publikációval;
- ·2023-2024-ben készített magyar / angol nyelvű doktori értekezéssel, szakdolgozattal vagy TDK dolgozattal;
- ·saját kutatási eredményeket összefoglaló, még nem publikált tanulmánnyal;
- ·egy fokozottan védett vagy megkülönböztetett védelmet igénylő barlangot bemutató digitális fotódokumentáció, illetve mozgófilm készítésével;
- ·bibliográfiai tevékenységgel.

FONTOS: *Angol nyelvű publikáció, értekezés vagy dolgozat benyújtása esetén 1–2 oldalas magyar nyelvű összefoglaló*, továbbá az illusztrációs anyagok (ábra, fotó, táblázat stb.) címének, illetve aláírásának magyar fordítását tartalmazó jegyzék leadása is **szükséges**.

A pályamunkák nem tartalmazhatják az Agrárminisztérium vagy a nemzeti park igazgatóságok megbízásából végzett tevékenységet; az ilyen eredményeket (is) tárgyaló pályamunkákat a Bíráló Bizottság kizárja a pályázatból.

A pályázatok benyújtási határideje (postai küldemény esetén a postabélyegző kelte): **2025. október 10.**

A pályamunkákat a publikáció témakörében 2 nyomtatott példányban; minden más témakör esetében 1 digitális példányban (CD-n, DVD-n vagy elektronikus úton) kell eljuttatni a Társulat titkárságára:

Jelige: „Cholnoky Karszt- és Barlangkutató Pályázat”

Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat

1025 Budapest, Pusztaszeri út 35.

vagy: mkbtiroda@gmail.com

A pályázatokat a Társulat Elnöksége által felkért Bíráló Bizottság értékeli. A legjobb pályázók számára egy-egy I., II. és III. díj adható; de az értékelést követően a Bíráló Bizottság fenntartja a jogot a díjak számának megváltoztatására vagy különdíj odaítélésére is.

A pályamunkák értékelésének szempontjai:

- A végzett tevékenység alaposága, szakszerűsége 0–25 pont
- A pályamunka dokumentatív értéke (részletesség, adatszerűség, precizitás, illusztrációk szemléletessége) 0–30 pont
- Az elért eredmények jelentősége 0–30 pont
- A megjelenítés színvonala (logikai felépítés, nyelvezet, helyesírás, illusztrációk minősége) 0–15 pont

Összesen 100 pont

Az eredmények ünnepélyes kihirdetésére és a díjak átadására Esztergomban, a Barlangkutatók „Szablyár Péter” Szakmai Találkozóján, terv szerint 2025. november 15-én kerül sor. Az elnyert díjak ún. kutatási támogatás formájában lesznek kifizethetők, ennek részleteiről a Társulat Titkársága ad információt.

A pályázattal kapcsolatban további felvilágosítás kérhető:

AM Nemzeti parki és Tájvédelmi Főosztály

tel.: (1) 325-9503, 325-9504

Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat

tel.: (70) 881-1477

MKBT Titkárság

Felhívás a 30. Szakmai Napok megünneplésére

Idén ősszel jubileumi rendezvényre kerül sor Esztergomban: november 14-16. között tartjuk a **30. (harmincadik!)** Barlangkutatók „Szablyár Péter” Szakmai Találkozóját. Nekünk is vannak terveink és ötleteink, miként ünnepeljük e jeles évfordulót, de Rátok is számítunk az ötletelésben és megvalósításban. Például:

- olyan előadások összeállítása, amelyek egy csoport tevékenységének vagy egy barlang / karszterület kutatásának 30 évét ölelik át, különösen, ha azokról a szakmai napokon rendszeresen beszámoltatok,

-
- korábbi szakmai napok relikviáinak (kiadványok, pólók, matricák, fotók) összegyűjtése,
 - javaslat bármilyen az évfordulóhoz, ünnepléshez kapcsolódó tevékenységre, aminek a megvalósítását el tudjátok vállalni – természetesen, amiben tudja, a Társulat támogatja a megvalósítást!

Tegyük együtt emlékezetessé ezt az évfordulót, tisztelegjünk az alapítók és az elmúlt harminc évben a szakmai napokat megvalósítók munkája előtt!

Az ötleteket, javaslatokat mihamarabb, de legkésőbb szeptember 15-ig várjuk a Társulat e-mail címére: mkbtiroda@gmail.com (Figyelem! Ez még nem az előadás jelentkezési határidő, arra majd a szokott űrlapot küldjük szeptemberben.) Segítségüket, javaslataikat előre is köszönjük!

MKBT Titkárság

HÍREK, KÖZLEMÉNYEK

Magyar Barlangi Mentőszolgálat kérése - Solymári-ördöglyuk

A Duna-Ipoly Nemzeti Parkkal egyeztetve 2025. tavasszal a Solymári-ördöglyukban egyesületünk több helyen bent hagyott rozsdamentes, alapvetően ring nittfüleket. Emellett számos helyen lévő alapcsavarokon is szándékosan maradtak rajta az anyák.

Arra kérjük az ott túrázó barlangászokat, hogy mindet hagyják bent, ne hozzák ki! Ezeket a Magyar Barlangi Mentőszolgálat gyakorlat során építette be, melyek egy esetleges mentés során használatosak, vészhelyzetben jelentősen megkönnyítik és gyorsítják munkánkat. Számítunk rá, hogy ezek változatlan helyen, változatlan minőségben ott maradnak!

Amennyiben valaki kötéletechnikázni szeretne ezeken, nyugodtan használhatja, DE tájékoztassa társait, hogy ne szedjék ki a gyakorlat végeztével!

Miért? ...mert hosszú évtizedek tapasztalata, hogy hosszú távon tartósabbak a nittek, ha nem tekergetjük le-fel őket. Igen, újabbak, ragasztottak is vannak, ahol kevésbé jó a közet.

Köszönjük az együttműködést!

Hegedűs András (Juju)

Oktatási és Módszertani vezető

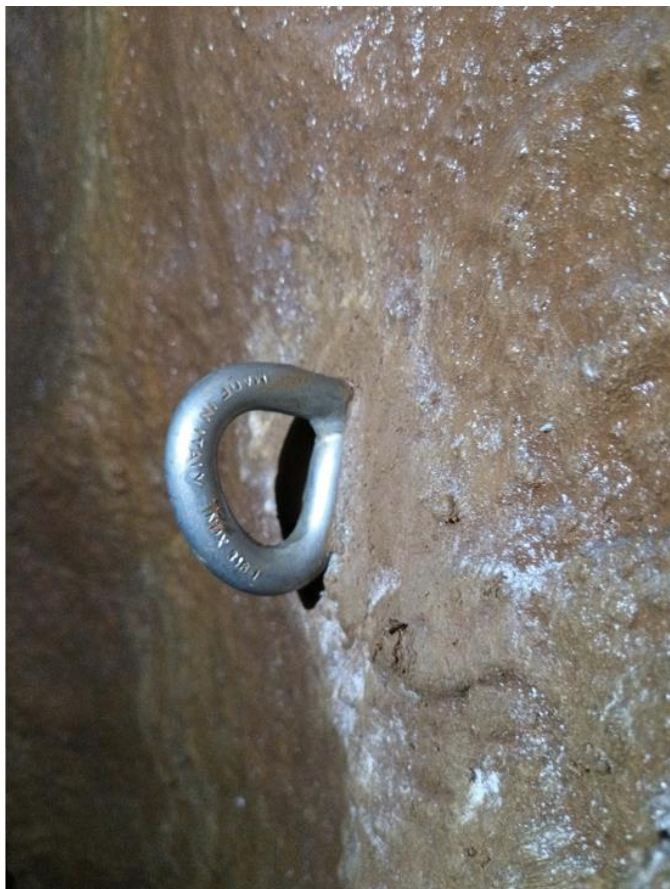
Magyar Barlangi Mentőszolgálat

Oktatási Szakosztály - Új ragasztott nittek a Szabó-pallagi-zsombolyban

Az MKBT Oktatási Szakosztály tagjai (Csepreghy Anna, Mészáros József, Modor, Szigetvári István) Juhász Péterrel kiegészülve az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság hozzájárulásával a júniusi T3 tanfolyam ideje alatt a Szabó-pallagi-zsomboly (Baglyok-szakadéka) Mozdony alatti részein új ragasztott nitteket helyeztek el a Sáros-aknán keresztül egészen a depóig. A meglévő kikötési pontok nem tették lehetővé a barlang ezen részének modern, minden követelménynek megfelelő, biztonságos és kényelmes beszerelését, ezért döntött a Szakosztály új kikötési pontok elhelyezése mellett. Az új kikötési

pontokkal a Mozdony alatt ki lehet alakítani egy körpályát is. A Mozdony feletti részeken nem történt módosítás.

A mellékelt képen láthatjátok, hogy mit kell majd keresni a barlangban. :-)

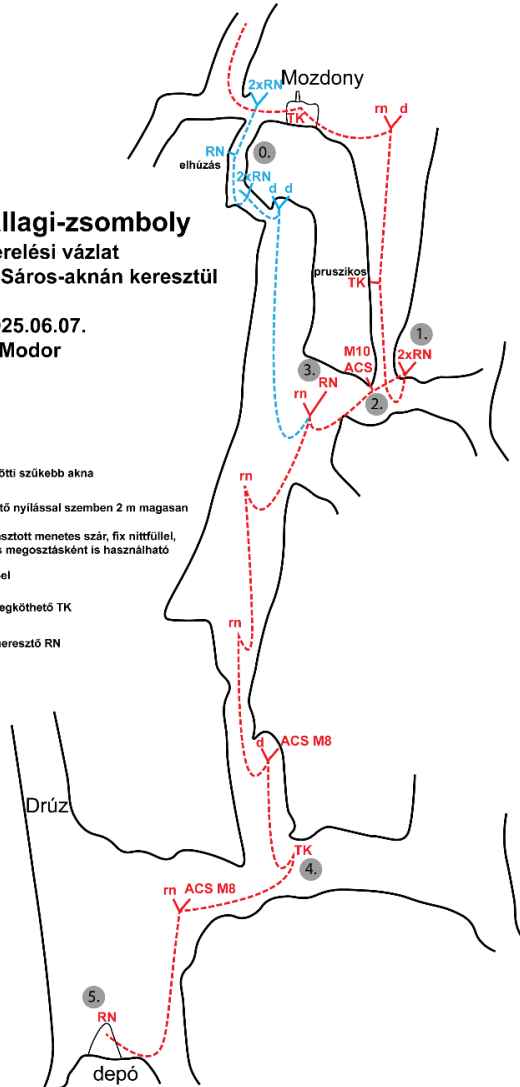

A csatolt, Modor által készített beszerelési vázlaton nagy betű jelöli az új kikötési pontokat (RN) míg a régi kikötési pontokat rn vagy d jelöli.

Szabó-pallagi-zsomboly beszerelési vázlat a Mozdonytól a Sáros-aknán keresztül

2025.06.07.
Modor

0. Mozdony mögötti szűkebb akna
1. 2 RN a bevezető nyílással szemben 2 m magasan
2. 10 mm-es ragasztott menetes szár, fix nitffüllel, elhúzásként és megosztásként is használható
3. el bejebb 2 m-el
4. földön állva megköthető TK
5. kiszálló-visszaeresztő RN

Reméljük, az új rozsdamentes kikötési pontok sokáig fogják szolgálni a túrázó – tanfolyamozó barlangászokat és remélhetőleg fogunk még hírt adni új ragasztott nittekről más barlangokban is!

MKBT Oktatási Szakosztály

A barlangjárás szabályai Szlovéniában

Szlovénia a magyar barlangászok egyik kedvelt célpontja, a hosszú hétvégéken általában több magyar csapat is megfordul arrafelé. A szlovéniai barlangjárás pontos szabályaival azonban nem feltétlenül vannak tisztában az oda látogatók, ebből pedig problémák adódhatnak.

Ez történt a pütkösdí hosszú hétvégén is, amikor az egyik arrafelé barlangászó baráti társaságot megállította a rendőrség a Hotiske Ponikve túra után, mivel valaki értesítette őket a lemenetelről. Az érintettek bemutatták a szlovén engedélyüket, a rendőrök azonban nem érték be ennyivel. Azt firtatták, hogy a csapat kivel egyeztetett lemenetel előtt a helyiek közül. Mint utóbb kiderült, valóban lett volna ilyen kötelezettségük, mivel a barlang besorolása időközben megváltozott. Néhány óra kérdezősködés és telefonálgatás után végül elengedték őket.

Annak érdekében, hogy a jövőben elkerülhetők legyenek a hasonló kellemetlen esetek, alább összefoglaljuk nektek a szlovéniai barlangjárásra vonatkozó szabályok lényegét, bár a főbb pontok valószínűleg ismerősek lesznek:

- Fontos, hogy a csapattól mindenkinek (tehát ne csak a túravezetőnek!) legyen szlovén engedélye. Ennek hiányában - elvileg - 200-1200 eurós bírságot is kiszabhatnak.
- Szlovéniában a barlangokat három kategóriába sorolják.
 1. Zárt barlangok: ezek csak kutatási céllal látogathatók, külön Minisztériumi engedéllyel.
 2. Nyitott barlangok ellenőrzött belépéssel: látogatás előtt egyeztetni kell a területileg illetékes helyi barlangász szervezettel. Ehhez kontaktokat a következő dokumentumban találhattok: https://www.eu-proteus.eu/documents/publicity/Caving_in_Slovenia_and_Croatia_EU_Proteus.pdf
 3. Nyitott barlangok szabad belépéssel: ezek a szlovén engedély birtokában minden további nélkül látogathatók, nem kötelező értesíteni a helyieket. Habár az UIS etikai kódexe utal ilyesmire (azaz a barlangot kutató, gondozó csapattal való egyeztetésre), de törvény nem írja elő, vagyis a rendőr nem büntethet érte.

És ami a kulcsmomentum: a barlangok aktuális besorolásának megállapítására sem a közkezen forgó szlovén barlangász könyv, sem pedig a barlangkataszter (<https://www.katasterjam.si>) nem alkalmas, mivel ezek esetenként elavult információkat tartalmaznak! Ehelyett az alábbi linken

értelmes tájékozódni, illetve Sandro Sedran a SloJame könyvben leírt barlangokhoz az alábbi elérhetőségeken keresztül javasolta a kapcsolatfelvételt a 2. kategóriájú barlangok látogatásához: <https://www.naravovarstveni-atlas.si/web/profile.aspx?id=NV@ZRSVNI>

Általánosságban a Szlovén Barlangász Szövetségnek (JZS) e-mail címe: info@jamarska-zveza.si

1. A könyv szerinti 1-2 és 5-10 számú barlangok és az elérhetőség:

- Golokratna Jama
- Skamprlova Jama
- Petniak
- Jama pog Gavgami
- Jama nad Skrinjarco
- Miskatova Jama
- Maletova Jama
- Ocizeljaska Jama

JD Sežana: jdsezana@gmail.com

JO Slovenian PD Trieste: bratos.claudio@gmail.com

2. A könyv szerinti 3-4 számú barlangok és az elérhetőség (ezek lezártak, nem elég szólni):

- 03 Lipiska Jama
- 04 LP 2

JD Sežana: jdsezana@gmail.com

JO Slovenian PD Trieste: bratos.claudio@gmail.com

Sandrohoz eljutott információk alapján a JD Sežana 200 eurót kér a barlangokba való belépésért, 4-5 fős csoportokra korlátozva. Sandro szerint nem éri meg pénzt kiadni, mert van bőven másik ingyen látogatható barlang, de ha mégis, akkor inkább az LP2-t javasolja.

3. A könyv szerinti 11-25 számú barlangok és az elérhetőség:

- Jazbina v Rovnjah
- Brinsca
- Krempljak
- Ponikve v Odolini
- Hotiske Ponikve
- Slivarske Ponikve
- Jama Dimnice
- MT11
- Medvedjak
- Zjati

- Janicja Jama
- Martinska Jama
- Mitjina Jama
- Jezerina
- Ponikve v Jezerini

JD Gregor Žiberna Divača: info@divaska-jama.info

JD Chimneys Koper: kostanjeviska.jama@gmail.com

4. A könyv szerinti 26 számú barlang és az elérhetőség:

- Polina Peč

2018 nyarán a barlangot természetvédelmi okokból kapuval zárták le. Látogatás szervezéséhez a kapcsolatot a ZRSVN-nel kell felvenni, OE Nova Gorica Tel.: +386 05 330 53 10 (szerk: nem tudni, tud-e angolul vagy bármilyen nem szlovén nyelven)

5. A könyv szerinti 27-28 számú barlangok és az elérhetőség:

- Ponikva v Potokih
- Novokrajaska Jama

JD Bat Ilirska Bistrica: andrazpolak@gmail.com vagy jdnetopirib@gmail.com

Előfordulhat, hogy senki nem válaszol a megkeresésére, ami miatt nem kell aggódni, lényeg, hogy legyen egy bizonyíték a barlangnál, hogy megtörtént a kapcsolatfelvétel és le lett írva, hogy mit akartok csinálni a barlangban.

Fontos, hogy tényleg mindenkinél legyen „szlovén engedély”!

A szlovén barlangászok hivatalos honlapján megtalálható, hogyan lehet ehhez az engedélyhez hozzájutni: <https://jamarska-zveza.si/wp/for-foreigners/>.

Az MKBT tagja az UIS-nek, ezért aki MKBT tag, annak az UIS tagságát a Társulat hivatalosan igazolni tudja. A szintén szükséges kötéltechnikai jártasságot a sikeres barlangászvizsgák alapján igazoljuk, ugyenebben a dokumentumban. Az igazolás kiállításához szükséges adatok: név, születési hely és idő, barlangász vizsga éve (alapfokú/T1, T2, túravezető), valamint az ehhez tartozó igazolvány száma. Ezeket elektronikusan kérjük megküldeni a Társulat e-mailcímére: mkbtiroda@gmail.com. Reméljük, ezzel a rövid összefoglalóval sikerült hozzájárulni esetleges jövőbeli félreértések elkerüléséhez. További élménydús túrákat mindenkinek!

Almási Zsófia, Kalotai Zsófia, MKBT

Offline Fúziók

Az Offline Fúzió egy program sorozat, amely keretein belül lehetőség nyílik a barlangász közösségben zajló kutatások, túrák, utazások, alkotások bemutatására és megvitatására. Az alkalmak a Papp Ferenc Barlangkutató Egyesület budapesti klubhelyiségében zajlanak, nyilvánosak, az előadók és a hallgatóság önkéntes alapon szerveződik. A 2024-es évben csak egy alkalommal sikerült összehoznunk a már hagyományosnak mondható találkozót. Ekkor Füredi Zoltán barlangász társunk A legfelsőbb Ázsia című filmjét vetítettük le a rendező részvételével. Ez a nyilvános premier előtti alkalom egy igazán különleges és bennfentes élményt nyújtott. Zoli személyes kommentárjaival és a film készítéséhez fűződő sztorijaival egy megelevenedett kalandban lehetett részünk. Az idei évben nagy örömeinkre már gyakoribbá váltak az alkalmak, eddig három előadónk volt. Februárban egy Szenthe és Sente Showt láttunk, márciusban Csaszi Abházi barlangokról, májusban Szabó Zé Lenin pedig egy Kubai expedícióról tartott beszámolót. **Továbbra is nyitottan várjuk a témaötleteket és az előadókat!**

Borzák Kamilla

40 év elmúltával újra a Róka-hegyi barlangban

Az AM „Barlangi Osztály” munkatársai a közelmúltban közel 40 év után először ereszkedtek le a Róka-hegyi-barlang végpontjára. A bejárásról készítettek egy kis videót is, melyet az alábbi linken tudtok megnézni: <https://youtu.be/mS2o7gQYr-A>

A barlang az egykori Rókahegyi kőfejtőben nyílik. Korábban több csoport kutatta, ám a kőfejtőt elkezdték kommunális hulladékkal feltölteni, aminek a bomlása miatt a kutatás hosszú időre ellehetetlenült. Ennek nyomait a videón is láthatjátok. Szerencsére a barlangbejáratot kútgyűrűkkel biztosították, így maradt lehetőség a bejutásra. A barlang magánterületen nyílik, ezért látogatása nem lehetséges, már csak azért sem, mert a területet egy ismert szándékú kutya és egy ismeretlen szándékú és felszerelésű robotfűnyíró őrzi.

Egri Csaba és Szabó Zoltán nyomán

Cikk a montenegrói magyar kutatásokról

Takácsné Bolner Kati jóvoltából „Tovább faggatják a magyar barlangászok a montenegrói hegyek titkait” címmel a zoldhang.hu portálon készült egy cikk montenegrói kutatásainkról: <https://zoldhang.hu/2025/06/25/tovabb-faggatjak-a-magyar-barlangaszok-a-montenegroi-hegyek-titkait/> Olvassátok szeretettel! Aki még vacilál az idei részvételen, annak segítség, hogy pozitív irányba döntsön. :) *(Lásd következő rovatunk első cikkét – a szerk.)*
Hegedűs András (Juju)

Egyszerűsített kulcsfelvételi eljárás véglegesítése

Mint azt sokan tapasztaltatok már, a Matyiba, Ferencke és Solymárba történő túrakérelmek adminisztrációja január óta rendkívül egyszerű és hatékony lett, a kulcsfelvétel és -leadás pedig kényelmesebb. A barlangok foglaltsága itt követhető nyomon: <https://n9.cl/bzp36>. Ez úton is köszönjük a tagság és minden magyar barlangász nevében Borzsák Sárinak, és a Szemlő dolgozóinak: Andinak, Jujunak és Péternek, hogy ez a rendszer életbe léphetett! Az alábbiakban Sári szavait tolmácsoljuk.

A DINPI három barlangjában bevezetett, és az elmúlt fél évben kipróbált ideiglenes kulcsfelvételi rendszer jól vizsgázott. Az ellenőrzések során nem tapasztaltunk visszaéléseket, a DINPI oldalán jelentősen csökkentek az adminisztrációs terhek, és tapasztalatunk szerint ti barlangászok is meg vagytok vele elégedve.

Fentiek miatt az egyszerűsített kulcsfelvételi eljárás a továbbiakban is hatályban marad, ugyanúgy, mint eddig a Mátyás- és a Ferenc-hegyi-barlangra, valamint a Solymári-ördöglyukra. Lényegében minden marad úgy, mint ahogy azt az előző fél évben megszokhattátok.

A véglegesítéshez technikailag egy új igazgatói utasítás és Barlanglátogatási szabályzat készült (2025. évi 10. számú igazgatói utasítás), de az előzőhöz képest mindössze a próbaidőszakra vonatkozó fél mondat került törlésre. Minden más maradt a régiiben.

A további olajosított működés érdekében arra szeretném felhívni a figyelmet, hogy akik kulcsszéfbe kérik a kulcsot, azok se felejtsek el az aláírt kulcsfelvételi jegyzőkönyvet leadni!

Borzsák Sarolta

PROGRAMAJÁNLÓ

Montenegró Hungarian Speleo Expedition

Idén is összegyűlik a montenegrói Njeguši-poljében sok-sok lelkes kutató, hogy a karszterület mélyét felderítsék. **A tábor időpontja: 2025. július 26-tól augusztus 9-ig.**

A terveink a teljesség igénye nélkül:

A Njeguši-polje területén (átlagos tszf-magasság 900 m)

- **Duboki do – Szentjános rendszer:** A táborunk közvetlen közelében nyíló *Duboki do* főága -310 m mélységig már 1916-ban ismert volt; a rendszer jelenlegi kiterjedése közel 5 km és -538 m. A legutóbbi feltárások az általunk felfedezett és 2021-ben hozzákötött *Szentjános-barlangban* voltak, ahol a Freatika-ágban tavaly 300 m előrejutás történt – idén ennek továbbkutatását tervezzük, ami akár egy második összekötést is hozhat.
- **Njegoš – Kaszás rendszer:** A polje ÉK-i része alatt húzódó rendszer két tagját szintén 2021-ben sikerült összekötni, jelenleg ismert kiterjedése 7550 m / -393 m. Itt a fő cél a rendszer feltételezett D-i folytatásának feltárása, amire – némi szűkülettágítást követően – egy tavaly kimászott 50 m-es kürtő tetején látszik lehetőség.

A poljétől D-re magasodó Lovćen-vonulat területén (átlagos tszf-magasság 1300 m)

- **Kétlyukú – Jeges rendszer:** A Štirovnik-csúcs előterében, két 80-as aknával nyíló rendszer a 2009-ben felfedezett *Kétlyukú-* és a régóta ismert *Jeges-barlang* 2014. évi összekötésével vált Montenegró második leghosszabb barlangjává (jelenleg 10,2 km és -715 m). Itt – pár kürtőkímászás folytatása mellett – főleg térképezési feladatok vannak hátra a Jeges-bivak mögötti zónában (a 300-as akna fölött és a Laska-ágban).
- **Hideglelős-barlang:** Erre a lépcsős barlangra Bižaljevac romfalu fölött, a messziről érezhető hideg huzat hívta fel a figyelmet még 2014-ben. Egy ronda szűkület mögötti folytatásába 2017-ben sikerült bejutni, jelenlegi végpontját – két újabb tágitott meander-szakasz után – egy még bejáratlan akna alkotja kb. -175 m-en, idén ezt kéne felderíteni.

A poljétól É-ra húzódó hegyvidék területén (átlagos tszf-magasság 1050 m)

- **Nyúl-lika:** A Gornji Vršanj töbörmezőn egy 80-as aknával nyíló járatrendszer a térség egyetlen, szabad végponttal rendelkező nagybarlangja. Kutatása (2006-2013 után) csak 2023-ban, a járatok felmérésével indult újra, amit eddig 1166 m hosszban és -293 m mélységig tudtunk megvalósítani. Am a hajdani végponton látott, felderítésre váró aknát még nem sikerült elérni – így az idei cél a feltárás és a térképezés folytatása.
- **Stella Rosa:** Ezt a Vuči Do falu határában 2023-ban bejárta és felmért kéttágú aknát ugyan -112 m mélységben egy tavacska zárja, de a bejárati aknájának oldalában észlelt ablakot akkor nem tudtuk megközelíteni – most tervezzük ennek felderítését is.
- **Ladies First:** A tovább É felé, Dragomi Do falu előtt nyíló aknarendszer a tavalyi expedíció felfedezése, ahol eddig -108 m mélységig jutottunk. Itt az utolsó aknához csatlakozó szűk, de ígéretesen huzatoló meander kínál további lehetőséget – idei feladat tehát a szűkülettágítás és a mögötte feltételezett folytatás feltárása.
- **Fülszaggató:** A még tovább É-ra, Jezer település közelében 2019-ben felfedezett, szűk bejárátú aknabarlangot eddig kb. 450 m hosszban és -107 m mélységig sikerült megismerni. Jelenlegi végpontját egy akna talpáról induló meander alkotja, amelynek szűk ablaka mögött egy újabb akna sejlik – a feltárást itt tervezzük folytatni.
- **Szandálos-barlang:** Ez a Gorin Do falu mellett, 2022-ben talált barlang a táborunktól legmesszebb eső tárgyévi cél-objektum. 55 m-es bejárati aknája csak egy záruló terembe vezet, de az akna oldalablaka mögötti hasadékakna-sorban tavaly kb. -115 m mélységet értünk el. Az ott nyíló meander tervezett tágítása további feltárást eredményezhet.

Az engedélykérelemben is nevesített fenti barlangokon kívül úgy az Északi zónában, mint a Lovćen területén van pár olyan objektum, amelyeknek még csak a bejárata lett bemérve, beereszkedés azonban nem történt – jó lenne ezeket is **felderíteni**.

Ebben a két térségben folytatni tervezzük a **terepbejárásokat** is, mert vannak még bőven átvizsgálatlan területrészek, s ez a tevékenység az eddigi tapasztalatok szerint évente átlag 15 vadonatúj barlang felfedezését eredményezi – köztük olyan, 100 m mélységet meghaladónak bizonyuló aknarendszereket, mint pl. 2022-ben a *Viperás-barlang*, 2023-ban a *Harangvirág-* és a *Dugós-barlang*, tavaly pedig a *Ladies First*.

Folytatni szeretnénk továbbá a **dokumentációs** hiányok „ledolgozását” is, hiszen az eddig megismert 324 barlang közül legalább 70-ről nemhogy térkép vagy vázlat, de még móricka-rajz sem készült. Ezek többségét kisebb (10-40 m mély) aknák képviselik, jelentősebb kiterjedéssel csak néhányuk rendelkezik (*Szása-barlangja*, *Hepe-vágya*, *LK-5*, *Mohás-barlang* és *MD-3*; becsült hosszuk 100-160 m, mélységük pedig 55-100 m közötti).

Regisztráció az alábbi linken érhető el:

<https://forms.gle/bgtzSdDN3yAGPb1Q6>

A Szervezők

Az elkövetkező időszak barlangász (és barlangászok érdeklődésére számot tartó) eseményei

2025

július 20-27. 19th International Congress of Speleology (ICS) and 38th Brazilian Congress of Speleology (CBE) and 60th Anniversary of the UIS, Belo Horizonte, Brazil,

<https://www.speleo2025.org/>

július 26.-augusztus 9. Magyar Montenegró Expedíció 2025.

augusztus 14. World Caving Day

szeptember 5-7. CSABLE kupa

szeptember 25-28. Az Európai Barlangi Mentő Szövetség (European Cave Rescue Association – ECRA) 18. találkozója, Wojcieszów, Lengyelország, (elő-találkozó: szeptember 24-25.)

<https://caverescue.eu/news/18ecrm-first-circular/>

szeptember 27. (szombat) 18:00-22:00 Kutatók éjszakája – múzeumi kutatások és ami mögötte van, Magyar Földrajzi Múzeum, 2030 Érd, Budai út 4.

www.foldrajzimuzeum.hu

október 1-5. Balkan Cavers' Camp 2025, Bosanski Petrovac, Bosznia és Hercegovina

<https://www.facebook.com/bgcave.org/posts/balkan-cavers-camp-2025-first-announcement->

<https://www.facebook.com/share/1ajeytrmux/687989773573958/>

<https://www.facebook.com/photo/?fbid=1083098723854459&set=gm.1669011971166769>

október 11-12. Lakatos kupa

október 11-12. 4th Dinaric Symposium on Subterranean Biology - Racovika, Barac Caves, Speleon Visitor's Center, Horvátország
<https://barac-caves.com/4th-dinaric-symposium-on-subterranean-biology-event-announcement/>

október 24-26. Az Idegenforgalmi Barlangok Nemzetközi Szövetségének (International Show Caves Association – ISCA) találkozója, Grutas de Mira de Aire, Portugália

október 30-november 2. CapoVolta, Raduno Internazionale di Speleologia & 17th

EuroSpeleo Forum of the FSE - Volta Mantovana, Olaszország

<https://radunocapovolta.it/>

november 14-16. 30. Barlangkutatók Szablyár Péter Szakmai Találkozója, Esztergom

2026

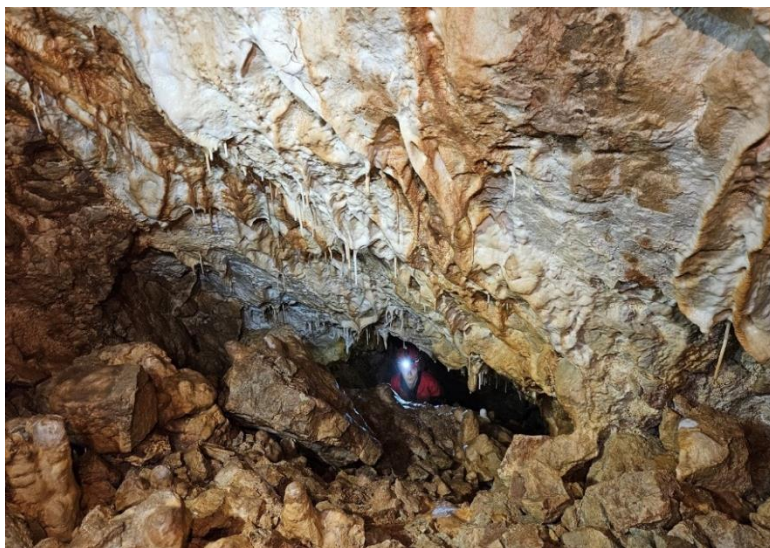
november - Az Idegenforgalmi Barlangok Nemzetközi Szövetségének (International Show Caves Association – ISCA) 10. Kongresszusa, Franciaország

Hegedűs Gyula

KUTATÁS

Derenki-nyugati-víznyelőbarlang

Lelkes kutatócsapatunkkal már évek óta kutatjuk a Káposztás-kerti forrás felett található barlangokat és nemrég a Derenki nyugati nyelő feltárásának is nekiláttunk. A nyelő és a forrás között vízfestéssel sikerült kimutatni dr. Dénes Györgynek 1969-ben az összefüggést, ezért egy nagyobb barlangrendszerben reménykedtünk. 2025. június 20-án a nyelő mélyítése közben ismeretlen járatokba lyukadtunk be, amelyek reméljük egy nagyobb rendszer részét képezik, amit a végpontokon érezhető jelentős huzat alapján joggal feltételezhetünk. A víznyelő ferde réteglapok mentén alakult ki Derenki és Hallstatti Mészke Formáció mészköveiben. Jellegét tekintve a jelenleg ismert részek egy tektonikus barlang képét mutatják, a vetőkarcok és a széles, ferde járatok (lapitók) a meghatározóak, vélhetően leszakadt réteglapok között vezetnek a járatok, amelyek nem a víz útját követik és erózió jeleit sem mutatják. Az új barlang teljes hossza 86 méter, mélysége 20 méter lett, ami nem eget rengető, de bízom a pozitív folytatásban! A nyelő elején 7000 ppm CO₂-t mértünk (0.7 %), míg a felszínen 0.06 % volt. A barlang legszebb részén a hőmérséklet 8.5 fok volt, míg a barlang többi részén 10 fok körüli. A barlangon belül is megfigyelhető mindkettő mészkő, pontos szerkezetföldtani felmérés még várat magára.

A belyukadást stílusososan Havannában vásárolt kubai rummal és Attila 1975-ös Tokaji Aszújával ünnepeltük meg.

Hatalmas köszönet illeti az évek óta kitartó kutatócsapatot, akik töretlen lelkesedéssel és elánnal küzdöttek és dolgoztak a feltételezett rendszer megtalálásaért. Külön köszönet illeti Tóth Attilát, aki folyamatosan támogatta és segítette a kutatást, nélküle nem számolhatnék be erről az eredményről.

Szeretném megköszönni az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság és Gruber Péter támogatását, akik mindig pozitívan álltak az ötleteinkhez, kéréseinkhez, ami szintén elmondható a Jósua-Tornai Erdészeti Igazgatóság munkatársaira!

Készítettem egy albumot pár válogatott fotóval:
<https://photos.app.goo.gl/PS5F9JfLzHa4Eg9QA>

Az album végén találjátok Szabó Zoli és Mesi által készített hosszsmetszeti vázlatos! és nyers! térképét.

A hétvégén a kutatásban résztvevők listája: Bányász Emese (Mesi), Pál Kató, Apor Bálint, Gyovai Tamás, Konkoly Péter (Tege), Mészáros József (Joe), Nagy Zoltán, Németh Zsolt (Kutya), Pál Zsolti, Szabó Zoltán A. (Lenin), Sztratiev Balázs (Caca), Tóth Ábris, Tóth Attila, Tóth Zoltán (Toti)

Hajrá barlangkutatók!

Mészáros József (Joe)

BESZÁMOLÓK

Krókusmezők alatt

Krókusmezők alatt 1.

Itt a tavasz, hamarosan tele lesz a hegy virágokat nézegető emberekkel. Nekik is ajánlom e pár sort, bár nagyvonalakban, de jó, ha tudják, hogy mi van a felszíni vékony földréteg alatt.

A Bihar-hegység legmagasabb csúcsát, Nagy-Bihart is befoglaló, felgyűrődéssel létrejött, ércekben gazdag K-i vonulat és a vlegyszai vulkáni tevékenység nyomán kialakult Ny-i hegygerinc között, beékelődve találjuk a központi, mészkőből álló fennsíkjellegű területet. A kirándulók nagyrésze inkább ezt, a felszíni karsztképződményekben gazdag tájat látogatja. Ezen a területen van a föld alatt, ember számára is járható látványosság, a két magasabb hegygerinc alatt, szinte tömör kőzetrétegek húzódnak. A mészköves felszín, szövevényes, hatalmas barlangrendszereket rejt, bemutatásuk számos könyvben, kiadványban történt, vagy történik napjainkban is. Itt, e pár sorban csak néhány érdekesebb, barlangászok által feltárt, barlangászok által látogatható barlangi-, vízrajzi területet mutatok be, azokat, ahol a krókusvirágzást csodáló túrázók a felszínen leginkább mozognak.

Délkeletről, az Aranyos vízgyűjtőjéből indulva, Garda település után, a Száraz-Őr völgy elején, mindjárt egy jókora karsztforrást találunk, Cotetul Dobrestilor, bűvárok 70 méteres mélységig tárták fel a vízkivezető járatot, ott a szűk keresztmetszet miatt nem tudták folytatni a kutatást. Itt jön felszínre az Ocoale-Scarisoara fennsíkon eltűnő vízmennyiség, de a kivezető szűk járatok miatt, hirtelen hóolvadáskor, a tetemes vízmennyiség, más utakon is, az Ordancusa völgy elején, a Zguresti és Poarta lui Ionel járatain át kerül a felszínre, olyankor lenyűgöző látványosság a hegyoldalban lezúduló jókora víztömeg. A hegyoldalban és a fennsíkon kisebb barlangok vannak, a leglátványosabb a Scarisoara jégbarlang, a leghosszabb a Zguresti barlang kb 6km feltárt járatokkal, bejárati szakadéka izgalmas túracélpont lehet.

Tovább a Száraz-Őr völgyön felfele, közel Casa de Pietra faluhoz, a Bihar legbővizűbb karsztforrását láthatjuk, a Tauz vízkelet, a fölötté húzódo hegyek, völgyek vizei, egész az Elveszett Világ keleti sarkától a Batrana csúcs vonaláig, mind ebben a forrásban jutnak a felszínre. Bűvárok kb. 500m hosszban, több szifont leküzdvé, eljutottak egy, a jelenleg emberi teljesítménnyel elérhető pontig. A Tauz fölött balra, a Hodobana terület alatt

van Románia leglabirintusosabb földalatti jelensége, a Hodobana 22km hosszúságú barlangja, fent Casa de Piatra faluban pedig a Coiba Mare 5 kilométeres barlang, 70m széles, 20m magas bejáratral. A környéken léptenyomon víznyelőket találunk, több közülük 1-2km hosszúságban feltárt barlangban folytatódik. Végpontjuk általában kavicsal teljesen fel van töltve, de vannak masszívan becseppkövesedettek is. Sok az öreg, elaggott barlang, a hétköznapi ember számára is járható részekkel.

A Coiba Mare után hamarosan jókora víznyelőben tűnik el a tovább felfelé vízzel teli völgy, ez a Coiba Mica barlang, pár tíz méter vízalatti járat után, az eltűnő víz a Coiba Mare barlangban jelenik meg, annak végponti szifonjában -90m mélységig merültek búvárok, a Tauzig tartó ismeretlen járatrendszer pedig várja az új felfedezőket. A felszínen, a Gardisoara völgyön felfelé, 3 nagyobb karsztforrást is látunk, az utolsó, az Apa din Piatra után, felszíni vízfolyást jó darabon nem találunk. Innen a felszín egy dolinákkal teleszórt, kopár mészkőfennsík, a Sesul Garzii. A felszínre hulló csapadék mind elszivárog a töbrökben, a víz egy része még az utóbb említett forrásban jön ki, nagyobb része már a Szamos vízgyűjtő területén lát napvilágot.

Krókusmezők alatt 2.

1300-1400 tengerszint feletti magasságban elhelyezkedő, nagykiterjedésű Sesul Garzii-Calineasa fennsík legmagasabb pontja a Batrana csúcs. A szinte sík felszínből kiemelkedve a Bihar-hegység minden magasabb pontjáról jól meghatározható, jellegzetes célpont. Oldalában 20m átmérőjű lyuk tátong, a Batrana zomboly egy 80m mély függőleges szakadék, alját állandó hőtömeg és egy összecséppkövesedett járat zárja le. Más látványosság kevés van a fennsíkon, egyhangú, hepehupás a terep. A számos mélyedés a százezerévek alatti felszíni lepusztulás anyagával van feltöltve, a csapadék leszivárog a mélybe, de nagyobb barlangokat itt még nem sikerült feltárni. A fennsík peremén felszínre kerülő források is viszonylag nagy magasságban vannak, 1300 méter körül lépnek ki a vizek a Belis-Calineasa forrásoknál, még a Pádis alatti, húsevő növényekkel teli Molhas végénél található Izbucul Mic is 1250m magasan található. Ebben búvárok kb. 200m hosszban, nagyméretű, vízzel teli járatot tártak már fel, kutatása jelenleg is tart. A Batrana-Calineasa patakok Ic Ponornál érik el a Meleg Szamost, itt, a fennsíkkal ellentétben, már állandó települést is találunk, Doda Pili. Innen megy az út, előbb a Firii völgyön, Rachitele irányába. Az út leglátványosabb pontja a Surele din Firea jelentős források csoport, fölötte nagyméretű üregekkel. Itt jön a felszínre Románia egyik leghosszabban feltárt barlangrendszerének a vize, a Humpleu-Poienita barlangrendszernek, járáthosszúságuk 39km. Hamarosan kiadásra kerül a barlangot bemutató

monográfia, ami leírja majd ezt a hatalmas barlangrendszert. Jellegében, egy aktív, patakos ág, ami szinte vízszintes járaton jut el a Humpleu hegy alatt a Micau (Mikó-hegy) oldalából lefolyó vizek víznyelőig. A barlang látványosságát, a vizes járat fölött húzódó hatalmas, fosszilis barlangtermek láncolata nyújtja, több, 100-400m hosszú, 20-50m széles terem követi egymást. A legnagyobb a Sala Gigantilor, a világ nagy barlangtermei listáján is előkelő helyet elfoglaló 750m hosszú, 110m széles, 30m magas óriás. Cseppkövekben gazdag, különleges kalcitkristályokkal díszített barlang. Járatának vonala teljesen leköveti a felszíni Valea Ponorului vonalát. A Ponor völgy és a Humpleu víznyelőtől É-keletre magasodik a Vladeasa tömbje. Ennek oldalában, a Fehér-kövek alatt néhány nagyobb forrás található, ezekből táplálkozik a Stanciu-völgy. A Varfuras forrás mögött húzódik a majd 3km hosszú hasonló nevű barlang, egy látványos, vizes, földalatti kanyon. A Ponor völgy felső folyásánál, a Tolvaj-kő alatt van Oncásza, barlangjából nagymennyiségű barlangi medve csontot hordtak el számos múzeumba, vagy csak úgy divatból meggondolatlan turisták. A Ponor völgyön lefele látványos a Szamos-ponori vízellátás, míg az Oltárkő sziklánál Románia kalcitképződményekben leggazdagabb, legszebb barlangja a Pietra Altarului található. A Szamoson felfele, Pádis felé haladva, bal oldalon a Magura Vanata hegygerinc É-keleti, homokkő vonulata kíséri, míg a bal oldalon bővizű karsztforrások törnek elő a völgyekben. Az Alun völgyek forrásai mögött jelentős hosszúságú, 3-4km-es barlangjáratok húzódnak. A Tolvaj-kő-Britei-Braiesei hegygerincről lefolyó vizek nagyrésze víznyelőkben tűnik el, számos barlangot alakított ki. A Coltului, Cerbului, Fisura Neagra, Pepi a hosszabb barlangok. A Cuciulat hegy alatt is barlangjázat-labirintusok hálózata van, ebből nyújt ízelítőt a környék leglátogatottabb helyszínének, a Szamos-bazárnak, mára már jórészt felszínre felszakadt barlanglabirintus látványa.

Krókusmezők alatt 3.

A Kopott-csapás (Saua Cumpanetelu) - Magura Vanata vonaltól nyugatra, átlépünk a Fekete Körös vízgyűjtő területére. A Carligatele csúcs (Horgas-havas) alatti déli hegyoldal vizei, rövid felszíni folyás után, mészköves területre érnek, ott minden víz leszivárog a föld alá, vannak helyek, ahol rövid, felszín alatti folyás után újra kibukkannak, ebből alakul ki a Valea Rea völgy, de vannak vizek, amelyek a föld alatt hosszú barlangrendszerben folynak. A Kopott-csapástól induló hegyoldal alatt, a Paltinet gerincnél Dél felé fordulva húzódik a 14km hosszú, 380m mély Valea Rea barlang, járataiban hatalmas mennyiségű gipsz alapú kiválással, valamint a vlegyászai vulkáni tevékenység útján idekerült számos

ásványképződménnyel. Ez leegyszerűsítve a barlang különlegessége, de a világon is kevés olyan barlang került feltárára, ahol ekkora változatosságban legyenek megtalálhatók ásványok. 40 féle lett leírva, ebből 3 olyan, ami a világon más barlangból még nem került elő. Ezek a feltárások a kutatócsoport tagjai mellett, a mineralógus Bogdan Onac és a geológus Damm Pali eredményei.

A hegygerincen tovább haladva Biharfüred irányába, a hegyoldalakon lefolyó vizek, egyre kevesebb helyen találkoznak mészköves területtel. A Dragan és Jád folyók vízgyűjtő területeit képező vízfolyások felszíni patakok, Biharfüreden van 1-2 földalatti vízfolyás, mint a Csodák forrása mögötti néhány méter barlangüreg, de több természetes üreg nincs errefelé. A déli hegyoldalon, a Fekete körös felé, egy mesterséges földalatti alagút viszi át Biharfüredről a kitűnő minőségű vizet a Belényes környéki palackozókhoz, míg Pietroasaig, a hegyoldal vizei rövid szakaszú barlangokat alakítottak ki a gyér mészköves területen. Errefelé, a legtöbb barlang, a Magura Fericii (Harasztosi Magura) hegyben található, leghosszabb a Ferice település határában, ősidők óta ismert Pestera de la Ferice. Az Aleu és Sebisel völgyekben, a rétegforrások mellett, kisebb karsztforrások is vannak, mögöttük nincsenek barlangok feltárva. Visszaérve a Valea Rea völgyhöz, az abban folyó víz a Boga-telepen jókora utánpótlást kap, előbb a Bulbuci, majd az Oselu, végül a Boga-forrás táplálja ezt a patakot. A Bulbuci-forrás a mára már eltűnt, Veres-kút alatti látványos vízkitérés. Sajnálatos, hogy a szerpentin megépítésére elköltött pénzekből nem jutott egy hozzá vezető ösvény kiépítésére. A Veres-kút nevének emlékét, az úttól 50 méterre nyíló Fantana Rosie barlang neve őrzi. A Liviu Valenas és társai által majd 4km hosszúságban feltárt barlangban a bejárat fölötti hegyoldal, fel a Balileasaig, víztűnései gyűlnek össze, a földalatti, már jelentős barlangi patak, a Bulbuci forrásban kerül felszínre. Az Oselu forrás a Balileasa terület É-i részének vizeit vezeti le, egy 50m mély barlangon kívül itt nem sikerült még többet feltárni. Meleg nyári napokon a Boga-forrás fölötti hegylábi törmelék számos pontján erőteljes, hideg levegő érezhető. A huzat a Varasoia barlagrendszer járataiból származik. A Varasoia rét É-i szegletétől a Renghii víznyelőig tartó terület minden vize itt, a Boga-forrásban, kb. 30km barlangjárat megtétele után jut napvilágra. Románia második legmélyebb barlangja, a legújabb feltárásokkal, 700m körüli mélységgel. Feltáró bejárata a V5 zsomboly, a Varasoia csúcs közelében, jelentéktelen, szűken 1 méter körüli aknácska, de belsejében a Titánok útja több száz méter hosszú, átlagban 30 méter széles, 30 méter magas járata, valamint a Matos-terem 420x50x30 méteres hatalmas csarnoka, méreteivel felülmúl minden képzeletet. A Boga-szirt körül-

Varasoaia rét terület alatt mindenféle a barlagrendszer járatai futnak, de a feltárt járatok eljutnak egész a pádisi erdészházig (Cantonul din Padis), kis szerencsével, akár a nagy sík terület alatt is feltárhatók járható járatok. A nagy sík területet a Magura Vanata hegyről lefolyó vizek töltötték fel kavicsgörgeteggel azután, hogy a területen jelentős karsztosodás (mészkioldódás-akár barlangképződés) zajlott. A feltöltődés vastagsága, Ny-keleti irányban a 90 méteres vastagságtól vékonyodik, az ötös útelágazásnál már csak foltokban található. Az 1980-as években folyt geológiai kutatások, fúrások mutatták ki ezeket az értékeket, ugyanekkor lettek vízfestéssel kimutatva a kapcsolatok a víznyelők és a források között is. Az akkori munkák nyomai a fennsíkon a fűrotornyok vascsővel ledugasztolt fűrólyukai, a Magura Vanata oldalában pedig a rövid, ércfeltáró-bányajaratok.

Krókusmezők alatt 4.

Mára már nyoma sincs a valamikor egyeduralkodóként büszkélkedő pádisi menedékháznak. Helyette mindenféle formájú panziók, bódék, meg tákolmányok csábítják a varázslatos, érintetlen természetre vágyó errejárókat. Az építmények közöttük kanyargó Tranghiesti és Girjoaba patak, egy-egy nagyméretű víznyelőben tűnik el, nagy esők, vagy hóolvadás után, mindent visznek, ami az útjukba kerül. Az utóbbi 30-40 évben általuk, több m³ szemét préselődött a föld alá, eltüntetve a néha meg gondolatlanságból eldobott papírzsébkendőt, vagy akár mást is. Ezek a vizek a Ponor-rét Izbucl Ponor forrásában kerülnek felszínre, a forrásban soha, semmiféle jele nincs az eltűnt szemétnek, valószínű azt felfogják a földalatti omladékok, szűkebb barlangjاراتok. Búvárok pár tíz métert tártak fel eddig a forrásjáratból, a nagy barlagrendszer és valahol a szemét, még várja a kutatókat. A Ponor-réten, nagy vízállás esetén, jókora tó képződik, ugyanis a lefolyástalan katlan vize, egy sziklafal aljában tűnik el, de a továbbvezető rész szűkösége miatt a nagy vizeket nem tudja egyből elvinni. Szemet gyönyörködtető látvány a tó, jellegzetes fotótéma. Innen a vizek a Csodavár belső részén, földalatti forrásból folynak elő, hogy majd 2km vad folyóként elérjék a barlang eddig feltárt végpontját, egy hatalmas szifontavat, eddig a pontig számos tó teszi szinte járhatatlanná a grandiózus méretű barlangjاراتot.

Kétségkívül a Csodavár (Cetatile Ponorului) szakadékjainak látványa a legélménydúsabb az egész Bihar hegységben. A 120m magas sziklafalban nyíló 70m magas portálé Európa szerte ritka jelenség, mellette a nagyméretű beszakadások lélegzetelállítóak. Számos vízrendszer alakította, alakítja ma is a felszínt és a földalatti világot egyaránt. A nagyméretű főbejáraton

befolyó, itt szinte észrevétlen patak a Valea Cetatii, innen visszafele, a felszínen, előbb egy részben barlangból felszakadt kanyon után a Glavoi réten folyik, ott kisebb források folynak bele, felfele a fő völgy a balileasai esztana után ér véget. A Balileasa hegycsúcstól D-nyugatra egy különálló lefolyástalan medence a Barsa-gödör rejt néhány, több kilométer hosszú barlangot. A katlanban szétszórta található barlangbejáratok, Pestera Neagra, Ghetarul de la Barsa, Pestera Zapodie a nagyobbak, vizeik a föld alatt szifonokban tűnnek el, de az egész mind, a Csodavár végponti szifonja után, még feltáratlan vízalatti szakaszon egyesül. Szintén a Csodavárban jelenik meg a hatalmas mészkőfennsík, az Elveszett világ (Lumea Pierduta) barlangjainak vize. Az Avenul Negru és az Avenul Gemanata 70-80 méter mély, nagytérű bejáratú aknája, impozáns, vizük az Izvorul Rece forrásban jut napvilágra, rövid felszíni folyás után a Pestera Caput (Hamlet barlang) nyeli el, aztán a víz a Csodavárban, a portálétól balra jelenik meg. Az Izvorul Rece forrástól felfele a völgyet az Izbucul Ursului táplálja, a vizek a Biserica Motului csúcs környéki Paragina tetőről kerülnek ide. Ott a 140m mély Avenul lui Miron a legmélyebb barlang, azon kívül csak kisebb üregek találhatók. Jelentéktelen, kisebb barlangok vannak még az Elveszett Világ fennsík felső részénél, a Valea Seaca völgyben és a völgy bal oldali hegyoldalán. Felszíni vízfolyással ezen a részen nem nagyon találkozunk, minden víz elszivárog a mészkőrepedésekbe. Egyedül a Barsa Cohanului patakocska folyik nedvesebb szezónban, de egy víznyelőben ez is eltűnik, hogy a többi, itt eltűnő vízzel együtt a Csodavár földalatti szakaszában jelenjen meg. A Csodavár vízgyűjtőjében eltűnő vizek egyetlen forrásban a Galbina forrásban kerülnek napvilágra, innen a patak a csodálatos felső kanyonon átfolyva, egyesül a Pauleasa forrás vizével, majd az alsó kanyon után találkozik a Valea Rea völgy és a Boga forrás vizét hozó Bulz patakkal. A Galbena alsó kanyonja fölötti hegy szerpentin felé eső, Plai-völgyi fennsíkján, a látványos sziklafalakat, karrmezőket rejtő táj ellenére is, csak kisebb barlangok, zsombolyok vannak. Innen a víz több ponton, a Bulz völgyi panziók szomszédságában, szinte jelentéktelenül kerül felszínre. Az alsó kanyon Tartaroaia (Tatár-csúcs) felőli hegyoldalán szintén jelentéktelen üregek, a csúcson egy 20m mély ikerzsomboly található. A csúcstről lefutó hegyben egy jelentős méretű zsombolyt, a hegy lábánál kibukkanó Micula forrás mögött egy kalcitképződményekben nagyon gazdag, kb. 4km hosszú barlangot tárt fel az 1970-es évek végén a Nagyváradai Crysis barlangkutató csoport. Ritka leletet tárt fel két bányavágot is a környéken, egyik a mára már híressé vált Pestera Ursilor (Medvék barlangja) a számos barlangimedve csonttal, a teljes méretében megmaradt barlangimedve csontvázal, a másik a Fagului völgyben elkaptott aragonitkristályos üreg. Ebből nem lett

turistalátványosság, a meg gondolatlan kristálygyűjtők, a bányászati-feltárás másnapjától, kosárszámra hordták el a váradi és belényesi piacokra a pótolhatatlan képződményeket.

Krókusmezők alatt 5.

A Galbina kőközből kilépő víz jobbra a Poiana Florilor (Flóra-rét) után valamivel a Pauleasa forrás vizével egyesül, a forrást búvárok kb 250m hosszúságban, -25m mélységben tarták eddig fel, a munkák jelenleg is folynak. A kőköztől balra, a Luncsoara völgyön feljuthatunk egész a Vartop hágóig. Itt az Urzicarului völgy tetejénél, egy -250m mélységű barlang vezet el a hágó panziói között összegyűlő vizeket, amely az onnan induló nagykiterjedésű, erdős karsztfennsík eltűnő vizeivel, a Pauleasa forrásban jön felszínre. A fennsíkon jelenleg is folyik egy nagy reményekkel kecsegtető kutatás, -200méter mélységben egy szűkület előtt álltak meg a barlangászok, az erős huzat és egy nagyobb vízfolyás hangja már sejteti az Urzicar-Pauleasa rendszer elérését. A Vartop hágóból, az É-i hegygerincen, egy szédítő látványt nyújtó, természetes tájsebhöz, a Rozsda-szakadékhoz (Groapa Ruginoasa) érünk, ahonnan a heves esőzésekkor lezúduló vizek, jelentős mennyiségű agyagos kavicsot szállítanak el, barnássárgára színezve mindent, ami az útjába kerül, le egész a Köves Körösig (Crisul Pietros). Száraz időben, a rozsda, agyagos szakasz után, vakítóan fehér a Valea Seaca (Száraz völgy) sziklás szurdokvölgye, ez a Flóra-réttel szemben éri el a Galbenat. A Seacaban elnyelődő vizek a hegy túloldalán, a baitai (Kisbánya, vagy Rézbánya) bányák fölött, a Fekete Körös eredete barlangból jutnak a felszínre. A Seaca-Tiganului völgy körüli területen számos bányavárat nyomát látjuk még napjainkban is, 1820-tól folytak itt a kitermelések, a Reichenstein tömzs jelentős ezüst és réz ércet biztosított. A környék kitűnő ércesedési körülményeinek köszönhetően, jegyzetben, már a római időkben is volt bányászat erre felé, legrégebbiről a baitai oldal adott jelentős mennyiségben értékes nyersanyagot. A Vartop hágótól Baita felé a völgyön, lépten nyomon bányászati munkák nyomaira bukkanunk, persze akadnak jelentős természetes képződmények is, de az évszázadok óta folyó munkák jelentősen módosították a tájat. A Körös eredete barlangon kívül, a Fekete kövek felé tartó hegyoldalon számos, több száz méter hosszú barlang van feltárva. Vizeik egy része a már említett barlangban, másik részük a Bihar kapuja (Portile Bihorului) nagyon látványos barlangszájon át jut napvilágra. Ebben a barlangban bűvármerüléssel 70m mélységig sikerült feltárni a vízzel telt járatot.

A Fekete kövektől északra eső területen kisebb, inkább felszíni bányamunkák nyomaival még találkozhatunk, azonban innen lefele, egy

barlangokban igen gazdag völgy indul. A völgyfőn néhány vízeltűnés, egy jókora, -80m mély, 8-10m átmérőjű zsombolyszáj (Avenul din Dosul Muncelului), a jobboldali hegyoldalban a Pestera din Dealul Secaturii (-390m mély, 3km hosszú) nyílik. Az itt eltűnő vizek mind a Sighistel (Szegyestel) völgy valamelyik vízkitörésében jutnak napvilágra. A völgy felső szakaszán egy rendkívül szűk kanyon a legszebb látványosság, végig a völgyön, a kisebb sziklafalak és a rengeteg barlangszáj meghatározó élményt nyújtanak. 200db körül van a feltérképezett, kadaszterezett barlangok száma, legnevezetesebb a Magura barlang, a leghíresebb a Coliboaia. Ebben, egy rövid vízalatti barlangszakasz után, egy száraz oldalrész falán, kb. 35000 éves barlangrajzokat fedezett fel 5 amatőr barlangász. Közép-Kelet Európában ilyen korú barlangfestmények még nem lettek kimutatva. Mondhatjuk, nem mi vagyunk az elsők ezen a vidéken.

Párhuzamosan a Sighistel völgygel, attól D-re, folyik a Fanate völgy patakja, ebben a völgyben, az 1800-as évek végén folyt ásatások okán nevezetessé vált Fanate (Fonóháza-barlang) és a fölötte levő hegyen talált 2km hosszú Secatura barlangon kívül, kisebb üregek találhatók.

Zárszóként, térjünk vissza Pádisra, a ma legkönnyebben elérhető krókuszparadicsomba. Nem egyértelmű, hogy mikortól Padis a neve a területnek, tény, hogy még a Harmadik katonai felmérés térképén sem szerepel így a megnevezés. A Habsburg birodalom térképészei, a kornak megfelelő színvonalon, alapos munkát végeztek a térképek elkészítésénél. Mindenütt a helyi lakosság által használt nevek kerültek a térképekre, a harmadik felmérés térkép feliratainak helyesírásán egyértelműen látszik, hogy az elnevezéseket, anyanyelvi szinten ismerő ember írta le azt, de még így sem került Padis néven fel a terület. Vertopu-nak és Domaska-nak van jelezve a terület a Második katonai felmérés térképén, a régi menedékház környékének területe meg egyértelműen Stana de piatra volt. A Czárán Gyula gazdag mitikus fantáziavilágából származó magyar elnevezésekkel szinte egykorú lehet a Padis és Biserica Motului név is, az 1870-1890-as évek között indult nagyléptékű erdőkitermelés idejétől találjuk ebben a formában ezeket a neveket a térképeken.

Zih József (Gema)

NEKROLÓGOK

Vidics Zoltánné
Erimama
1931-2025

Vidics Zoltánné (született Flesch Erika), mindannyiunk szeretett Erimamája, 2025. április 12-én életének 94. évében itt hagyott bennünket.

1931. április 29-én született Budapesten. Műszerészként dolgozott a Posta Központi Javítóműhelyében, később a Telefongyárban, majd nyudíjazásáig a VITUKI-ban. Bár a természet szeretete végig kísérte életét, a barlangászatot viszonylag későn, 40 évesen kezdte el. Ezt követően azonban rendkívül aktív barlangkutató tevékenységet

folytatott. Szinte valamennyi hazai barlangot bejárta, és számos külföldi barlangot is felkeresett. Nem riadt vissza az igen nehéz, kötéletechnikát is igénylő túráktól, illetve a több napos földalatti táborozástól. 1978-ban a Kinizsi Kupa Országos Barlangversenyen I. helyezést ért el.

Nagyszerű vezéregyéniség volt. 1975-től a Telefongyár SE Természetjáró Szakosztályát vezette, majd 1980-tól 1993-ig az FTSK Barlangkutató Szakosztályát irányította. 1979-től a BTSZ Barlang Bizottságának tagjaként közreműködött az alapfokú barlangjáró oktatásban. A barlangkutatásba bevonta az egész családját: fiait Lászlót (akit társai Drúznak neveztek) és Zoltánt, valamint lányát Erikát és menyét, Zsókat. Személye, példamutatása nagy vonzó erőt jelentett az FTSK-ban. Vezetése idején a csoport létszáma és tevékenységi köre jelentősen megnőtt a korábbi évekéhez viszonyítva.

Bár társaival számos hazai barlang kutatásában működött közre, legnagyobb sikerei az Égerszög környéki karszterület barlangjaihoz kötődnek. Férfiakat megszágyenítő elszántsággal dolgozott, a legkeményebb munkákból is kivette a részét. Első komolyabb eredménye (1981-ben) a korábban mindössze 85 m hosszban ismert Danca-barlang 700 méteres folytatásának felfedezése volt. A továbbjutást akadályozó szifon víztelenítésére 1983-ban szervezett egy sikeres expedíciót, melynek eredményeképpen e barlang csaknem másfél kilométer hosszban vált ismertté. De nem csak a feltáró munkában vett részt, hanem tagja volt a szifonon túli járatok roppant nehéz körülmények között lebonyolított, egyhetes földalatti térképező expedíciójának is.

Erimama életét végigkísérte a Szabadság-barlang kutatása, bemutatása és védelme. Látogatók csak az ő kíséretében, szigorú feltételek betartása mellett mehettek le. Ennek köszönhető, hogy a Szabadság-barlang szinte teljesen megőrizte épségét. 1991-ben pedig társaival, az FTSK kutatóival sikerült megtalálniuk a barlang 500 méter hosszú folytatását az addigi végpontot jelentő Pokol átbontásával.

Nagyszerű sikerei mellett Erimamát egy szörnyű csapás érte: 1982. december 28-án mindkét fia: az akkor 27 éves Laci és 15 éves Zolika egy tátrai túra során lavinaomlás következtében meghalt. (A túrán öten vettek részt, közülük csak ketten maradtak életben.) Ez nagyon

megviselte Erimamát és családját, de megrendítette az egész barlangász társadalmat is. Hiányukat mind az újabb expedíciók szervezésében, mind a barlangjáró oktatásban sokáig érezni lehetett. De Erimama nem omlott össze, hanem éppen ellenkezőleg, bebizonyította hihetetlen akaraterejét, elszántságát és élni akarását. Nem hagyta abba a barlangászatot, sőt, még nagyobb energiával vetette bele magát az FTSK vezetésével járó feladatokba, illetve a feltáró kutatásba. Ahol csak lehetett, igyekezett saját maga elvégezni azokat a feladatokat (elsősorban az oktatásban), amik nagyobbik fiára hárultak volna. Testi és lelki erejét mi sem bizonyítja jobban, hogy a Danca-barlangi nagy felfedezések éppen fiai halálát követő években történtek.

Erimama munkáját mind a magyar természetjáró, mind a barlangkutató társadalom elismerte. 1980-ban megkapta a Budapesti Természetjárás Fejlesztéséért emléklakettet, 1982-ben a Barlangtúrázás Fejlesztéséért emléklakettet, majd 1984-ben az MKBT Vass Imre éremmel tüntette ki.

Fiai elvesztése után Erimama szeretett kutatási területére, Égerszögre költözött. Az itt vásárolt romos épületekbe a korlátozott anyagi lehetőségei ellenére életet lehelt és kivirágoztatta. Lelkesen segítettek neki a családtagjai, valamint az őt gyakran meglátogató barlangászok. Nagyon sokáig lejárt a környék barlangjaiba a fiatalokkal, de ahogy közeledett 90-es éveikhez, egyre fogyott az ereje és egyre ritkábbakká váltak földalatti kirándulásai.

Bizony most már fájoan üres az otthona, már nincs kihez betérni az erre járó barlangászoknak. Hamvait a barlangok feletti erdő fái vigyázzák, emlékét pedig mindannyian szívünkben őrizzük.

Terebesiné Mezei Erzsébet

Szerkesztői felhívás:**Kedves Barlangászok!**

Ez a tájékoztató akkor él igazán, ha Ti is életet lehelték bele!

Ha van egy jó sztoritok, érdekes észrevételek, tanulságos kalandotok, kutatási vagy tudományos beszámolótok vagy bármilyen gondolatotok, ami szerintetek a barlangász közösség számára értékes lehet – **küldjétek el nekünk!**

Nem baj, ha nem vagytok irodalmárok vagy nem szerkesztitek tökéletesre – az alábbi inkább csak iránymutatás:

Formai követelmények iránytű:

- Word (docx) formátum
- Sorkizárt
- Szimpla térköz
- 11-es betűméret
- Times New Roman betűtípus
- Képekkel együtt maximum 2-2,5 oldal.

A következő lapzárta határideje: **2025. szeptember 28.**

Cím: blankazoe@gmail.com mkbtiroda@gmail.com

MKBT TÁJÉKOZTATÓ

Megjelenik negyedévente.

Kiadja a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat

1025 Budapest, Pusztaszeri út 35.

Tel.: +36-70/8811-477- E-mail: mkbtiroda@gmail.com

Szerkesztő: Romhányi Blanka Zoé, Köblös Gabriella, Kosztra Barbara

Felelős kiadó: Hegedűs Gyula

A tájékoztató számára leadott cikkek, anyagok tartalmáért a szerzőik felelősek.

Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat
Budapest, Pusztaszeri út 35.
1025